
*“Vindran des d’Egipte, com ocells, com coloms des del país d’Assíria,
i els farà viure a casa seva. Ho dic jo el Senyor” (Osees 11,11).*

*Cardenal Francesc d’Assís Vidal i Barraquer, Arquebisbe i Primat de Tarragona
150è aniversari del seu naixement • 3 d’octubre de 1868
75è aniversari del seu traspàs • 13 de setembre de 1943*

Església de Tarragona

Butlletí Oficial de l’Arquebisbat

**Núm. 2
Febrer de 2018**

ESGLÉSIA DE TARRAGONA

BUTLLETÍ OFICIAL DE L'ARQUEBISBAT

2

Tarragona, febrer de 2018
3a època. Núm. 526

Secció oficial

Arquebisbe

Homilia en la solemnitat de l'Epifania del Senyor, a la Catedral de Tarragona.....43

Als Quatre Vents

693. El baptisme orienta la nostra vida.....45

694. Jornada mundial de l'Emigrant i el Refugiat46

695. Els nostres primers màrtirs.....47

696. Atreveix-te a ser missioner.....48

Activitats pastorals de l'Arquebisbe durant el mes de gener.....49

Secretaria General i Cancelleria

Nomenaments del mes de gener52

Decret pel qual s'extingeixen les fundacions pies que han complert els cinquanta anys de vigència.....53

Decret pel qual es dispensa els qui tenen obligacions laborals dels deures de la festa de precepte els dies de Sant Josep i de Sant Jaume on siguin dies feiners.....54

Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona

Memòria de les activitats de l'any 2017.....54

Secció documental

Francesc, Papa

Missatge per a la 55a Jornada Mundial de Pregària per les Vocacions 2018
(el 22 d'abril de 2018).....73

Audiències generals del dimecres «La Santa Missa»

6. L'acte penitencial.....76

7. El cant del Glòria i l'oració collecta77

8. Litúrgia de la Paraula : I. Diàleg entre Déu i el seu poble.....79

(40 p.)

Redacció i Administració: Pla de Palau, 2. Telèfon: 977 23 34 12 o també 977 65 70 10. 43003 Tarragona

Portada: Vista de part de la cornisa exterior del creuer esquerre de la catedral, donant al Claustre.

Fotografia particular

Dip. Legal: T. 2 – 1958

Indústries Gràfiques Gabriel Gibert. C/ Cartagena, 12. Tel. 977 22 45 58. 43004 Tarragona

Director, composició i muntatge: Jaume Roig Roig, pvre. – correu electrònic: boat@arqtgn.cat

Publicitat: Arquebisbat de Tarragona - Secretaria General - Tel. 977 23 34 12 ext. 212 (Montserrat)

Arquebisbe Metropolità

HOMILIA

de 6 de gener 2018, en la solemnitat de l'Epifania del Senyor, a la Catedral de Tarragona

Estimats germans i germanes en el Senyor,

«On és el rei dels jueus que acaba de néixer? Hem vist con s'aixecava la seva estrella i venim a presentar-li el nostre homenatge» (Mt 2,2). Amb aquestes paraules, els mags, vinguts de terres llunyanes, ens fan conèixer el motiu de la seva llarga travessia: adorar el rei nouat.

Veure i adorar, dues accions que es destaquen en el relat evangèlic: hem vist una estrella i volem adorar. Aquests homes van veure un estel que els va posar en moviment. El descobriment d'alguna cosa inusual que en el cel va aconseguir desencadenar una infinitat d'esdeveniments.

No era una estrella que brillés de manera exclusiva per a ells, ni tampoc tenien un ADN especial per a descobrir-la. Com bé va saber dir un pare de l'Església, «els mags no es van posar en camí perquè haguessin vist l'estel, sinó que van veure l'estrella perquè s'havien posat en camí» (cf. Sant Joan Crisòstom).

Tenien el cor obert a l'horitzó i van aconseguir veure el que el cel els mostrava perquè hi havia en ells una inquietud que els empenyia: estaven oberts a una novetat. Els mags, d'aquesta manera, expressen el retrat de l'home creient, de l'home que té nostàlgia de Déu; del que enyora casa seva, la pàtria celeste.

Reflecteixen la imatge de tots els homes que en la seva vida no han deixat que se'ls anestesii el cor. La santa nostàlgia de Déu brolla al cor creient ja que sap que l'Evangeli no és un esdeveniment del passat sinó del present.

La santa nostàlgia de Déu ens permet tenir els ulls oberts davant de tots els intents reductius i empobridors de la vida. La santa nostàlgia de Déu és la memòria creient que es rebella davant de tants profetes de desventura. Aquesta nostàlgia és la que manté viva l'esperança de la comunitat creient, la qual, setmana a setmana, implora dient: «Veni, Senyor Jesús.»

Precisament aquesta nostàlgia va ser la que va empènyer l'ancià Simeó a anar cada dia al temple, amb la certesa de saber que la seva vida no acabaria sense poder bressolar el Salvador. Va ser aquesta nostàlgia la que va empènyer el fill pròdig a sortir d'una actitud de derrota i buscar els braços del seu pare.

Va ser aquesta nostàlgia la que el pastor va sentir en el seu cor quan va deixar les noranta-nou ovelles a la recerca de la que estava perduda, i va ser també la que va experimentar Maria Magdalena el matí de diumenge per sortir corrents al sepulcre i trobar al seu Mestre ressuscitat.

La nostàlgia de Déu ens treu dels nostres tancaments deterministes, aquests que ens porten a pensar que res no pot canviar. La nostàlgia de Déu és l'actitud que trenca conformismes avorrits i impulsa a comprometre'ns per aquest canvi que anhelem i necessitem.

Com a actitud contraposada a aquesta nostàlgia de Deu, al palau d'Herodes —que distava molt pocs quilòmetres de Betlem—, no s'havien adonat del que estava succeint. Mentre els mags caminaven, Jerusalem dormia, de la mà d'un Herodes que, lluny d'estar en recerca, també dormia, i ho feia sota l'anestèsia d'una consciència cauteritzada, i va quedar desconcertat.

Va tenir por. És el desconcert que, davant la novetat que revoluciona la història, es tanca en ell mateix, en els seus èxits, en els seus sabers, en els seus triomfs. El desconcert de qui està assegut sobre la seva riquesa sense aconseguir veure-hi més enllà.

Els homes d'Orient van anar a adorar i van anar a fer-ho al lloc propi d'un rei: el palau. Allí van arribar ells a la seva recerca, era el lloc indicat perquè és propi d'un rei néixer en un palau i tenir la seva cort i súbdits. És signe de poder, d'èxit, de vida assolida. I s'espera que el rei sigui venerat, temut i adulat, sí, però no necessàriament estimat.

Aquests són els esquemes mundans, els petits ídols als quals rendim culte: el poder, l'aparença i la superioritat. Ídols que només prometen tristesa i esclavitud. I va ser precisament aquí on va començar el camí més llarg que van haver de caminar aquests homes vinguts de lluny.

Aquí va començar la gosadia més difícil i complicada: descobrir que el que ells buscaven no era al palau sinó que es trobava en un altre lloc, no sols geogràfic sinó existencial.

Allà no veien l'estrella que els conduïa a descobrir un Déu que vol ser estimat, i això només és possible sota el signe de la llibertat i no de la tirania; descobrir que la mirada d'aquest Rei desconegut —però desitjat— no humilia, no esclavitzava, no tanca.

Van descobrir que la mirada de Déu s'aixeca, perdona, guareix; que Déu ha volgut néixer allí on no ho esperem, on potser no ho volem o on tantes vegades ho neguem.

Que lluny que es troba, per a alguns, Jerusalem de Betlem. Herodes no pot adorar perquè no va voler fer-ho i no va poder canviar la seva mirada. No va voler deixar de rendir culte a ell mateix creient que tot començava i acabava amb ell. No va poder adorar perquè buscava que l'adoressin.

Els sacerdots tampoc van poder adorar perquè sabien molt, coneixien les profecies, però no estaven disposats ni a caminar ni a canviar.

Els mags van sentir nostàlgia, no volien més del mateix. Estaven acostumats, habituats i cansats dels Herodes del seu temps. Però allí, a Betlem, hi havia promesa de novetat, hi havia promesa de gratuïtat. Allí s'esdevenia alguna cosa nova. Els mags van poder adorar perquè es van animar a caminar i prostrant-se davant el petit, prostrant-se davant el pobre, prostrant-se davant l'indefens, prostrant-se davant l'estrany i desconegut Nen de Betlem van descobrir la glòria de Déu.

En aquest dia de l'Epifania, el nostre pensament és també per als nostres germans i germanes de l'orient cristià —catòlics i ortodoxos—, molts dels quals celebren aquest dissabte el Nadal del Senyor. Que arribi a ells la nostra afectuosa salutació.

Ens dirigim ara a la Mare de Déu i invoquem la seva protecció per a l'Església universal, perquè difongui en el món sencer l'evangeli de Crist, llum de les nacions, llum de tots els pobles. I que Maria ens faci anar pel camí, atents, incansables i plens de coratge, sense por, per adorar Jesús, el nostre Rei.

Que tingueu una bona festa de Reis i que us portin molts regals...

Escrits setmanals “Als quatre vents”

693. EL BAPTISME ORIENTA LA NOSTRA VIDA

7 de gener de 2018

Entre els molts quadres de pintura religiosa dedicats al baptisme de Jesucrist, n'hi ha dos d'artistes de referència de l'escola espanyola: un del Greco, al Museu del Prado, i un altre de Murillo, a la Catedral de Sevilla. Aquest diumenge celebrem la festivitat del Baptisme del Senyor, i vull iniciar aquest comentari fixant-me en aquestes obres d'art.

La del Greco és un quadre de més de tres metres d'altura, dimensions que venen donades no tant per les seves figures estilitzades, sinó per una doble composició: a la meitat inferior es representa Jesús quan és batejat per Joan al Jordà, i a la superior, Déu Pare envoltat de la cort angèlica contemplant l'escena, amb l'Esperit Sant en forma de colom entre les dues meitats.

En el de Murillo impera la sobrietat: Jesús apareix en actitud humil, abaixant el cap, davant d'un Joan sorprès que no es considera digne. En efecte, Joan dirà que el seu baptisme és d'aigua, però que «ve el qui és més fort que jo: [...] ell us batejarà amb l'Esperit Sant i amb foc» (Lc 3,16).

Cada vegada que he administrat o presenciat un baptisme penso que el Cel es commou en fer-se realitat la recepció d'aquest primer sagrament. L'Església l'administra en

nom de la Santíssima Trinitat com obrint la porta al camí que Déu mateix ens va marcar per assolir la felicitat a la terra i després la vida eterna.

El papa Francesc ha volgut que valorem aquest sagrament que molts vam rebre de petits. Ens convida a preguntar als nostres pares el dia que el vam rebre, i si no se'n recorden es pot preguntar en els arxius parroquials. És un dia molt important en la nostra vida, perquè ens va orientar cap al futur.

Com assenyalava també el Papa, aquesta orientació té alguna relació amb el fet que durant molts segles les esglésies estaven orientades cap a l'est. S'entrava en els temples per la façana que mirava a ponent, i allí s'esperaven els catecúmens; un cop rebuts, amb el baptisme, entraven al temple i avançaven cap a l'altar en direcció a orient. El significat d'aquesta orientació és clar: a ponent s'esdevé l'ocàs, moment del dia en què la llum deixa pas a les tenebres, mentre que a orient apareix l'aurora del nou dia, la llum de la nostra vida.

Recordem el baptisme, la nostra orientació cap a Jesucrist i, si mai hem perdut el camí, tornem cap a ell, cap a aquesta llum definitiva.

694. JORNADA MUNDIAL DE L'EMIGRANT I EL REFUGIAT

14 de gener de 2018

Les dades que se'ns ofereixen de persones emigrants i refugiades són cada vegada més preocupants. L'ONU informa que al món hi ha uns 224 milions d'emigrants; que el país amb més sortida de població és l'Índia, amb 16 milions que se n'han anat, mentre que la nació que acull més immigrants és els Estats Units, amb uns 47 milions.

Distingir entre immigrants i refugiats no sempre és fàcil. En els últims anys n'han sortit de Síria, fugint de la guerra, cinc milions, acollits en la seva major part a Turquia, el Líban, Jordània i alguns països europeus, com Alemanya.

Això són xifres, però no podem oblidar que al darrere hi ha persones. El papa Francesc ho repeteix amb paraules i gestos des de l'inici del seu pontificat, quan va escollir l'illa de Lampedusa per al seu primer desplaçament. Va voler denunciar amb això les nombroses morts en l'intent de molts africans d'arribar a les costes europees, situació que ha convertit la Mediterrània en un gran cementiri.

També el sentit de solidaritat cap als emigrants i refugiats ha motivat altres viatges del Papa, com els realitzats a Grècia (Lesbos), Jordània, Turquia, Birmània, Bangladesh... En tot ells ha posat en relleu la necessitat d'una acollida solidària i fraternal a persones que arriben de lluny a la recerca de millors condicions de vida o per salvar-se de la violència que assola els seus països.

En un missatge escrit en ocasió de la Jornada Mundial de l'Emigrant i el Refugiat, que se celebra aquest diumenge 14 de gener, el Papa apella a la sollicitud de l'Església

envers els emigrants, desplaçats, refugiats i víctimes del tràfic de persones. Diu: «Cada foraster que truca a la nostra porta és una ocasió d'encontre amb Jesucrist, que s'identifica amb l'estranger acollit o rebutjat en qualsevol època de la història. A cada ésser humà que es veu obligat a deixar la seva pàtria a la recerca d'un futur millor, el Senyor el confia a l'amor maternal de l'Església. Aquesta sollicitud ha de concretar-se en cada etapa de l'experiència migratòria: des de la sortida i al llarg del viatge, des de l'arribada fins a la tornada. És una gran responsabilitat que l'Església vol compartir amb tots els creients i amb tots els homes i dones de bona voluntat.»

I afirma que «la nostra resposta comuna es podria articular al voltant de quatre verbs: acollir, protegir, promoure i integrar». Són termes fàcils de comprendre, però la nostra responsabilitat no és només entendre-ho, sinó sentir-nos implicats en cada persona que truca a casa nostra.

695. ELS NOSTRES PRIMERS MÀRTIRS

21 de gener de 2018

La festivitat dels sants Fructuós, Auguri i Eulogi que celebrem cada any el 21 de gener, coincideix aquest cop en el calendari amb el diumenge, el dia del Senyor. Aquesta coincidència pot servir per ressaltar la identificació dels nostres primers màrtirs amb Jesucrist en el lliurament de les seves vides.

Quan vaig arribar a Tarragona com a arquebisbe vaig tenir ocasió d'aprofundir en el que suposa que del llunyà martiri del bisbe Fructuós i els seus diaques en quedés constància fidedigna en les actes martirials més antigues que es conserven a la península Ibèrica.

Segons elles, el 16 de gener de l'any 259, sota la persecució de l'emperador Valerià, el governador de Tàrraco va ordenar la detenció del prelat i els seus ajudants, iniciant-se així uns dies d'empresonament que van culminar amb la seva condemna a la foguera i sacrifici públic de les seves vides a l'arena de l'amfiteatre.

És lògic que, com a successor de sant Fructuós, hagi sentit una especial emoció cada vegada que he vist representar la magnífica obra escrita al seu dia per Andreu Muñoz Melgar, i que donés moltes gràcies a Déu per la celebració de l'Any Jubilar que va ser concedit per la Santa Seu, governada llavors pel papa Benet XVI, amb motiu del 1.750 aniversari del martiri.

Durant aquell any, del 21 de gener de 2008 a la mateixa data del 2009, es van celebrar misses jubilers, congressos, conferències, concerts, i es van editar guies per als molts pelegrins que van venir de tot arreu a guanyar el jubileu. Recordo aquelles dates, de fa deu anys, els projectes socials que vam posar en marxa, la divulgació a les escoles, l'àlbum de cromos i tantes iniciatives en què es va bolcar la població de Tarragona.

No vull amb això deixar-me portar per la nostàlgia, sinó invocar aquests fets per a la celebració dels nostres primers màrtirs, i fer-ho amb un missatge de futur: animar a tots a imitar la fe d'aquella primitiva cristiandat a les nostres terres.

No devien de ser gaires els cristians a Tàrraco, però van ser fidels, i ja pensaven a estendre el missatge, segons el mandat de Crist d'«aneu i ensenyeu pertot arreu». A aquesta vocació de propagar l'Evangelí respon la frase del bisbe al soldat Fèlix: «He de tenir al pensament l'Església catòlica, estesa d'Orient a Occident».

En aquests segles transcorreguts, molts altres màrtirs, com els del segle XX que van ser glorificats a Tarragona l'any 2013, ens han donat exemple de fermesa en la fe i afany missioner. Que siguem dignes, en la nostra vida diària, d'un exemple tan gloriós.

696. ATREVEIX-TE A SER MISSIONER

28 de gener de 2018

El quart diumenge de gener l'Església celebra la Jornada de la Infància Missionera. Aquest any el lema és una crida directa a la consciència personal: «Atreveix-te a ser missioner.»

En la societat actual, una apellació d'aquest tipus sona gairebé a provocació. És un reclam a nedar contra corrent, però sempre ha estat així des dels temps apostòlics, quan homes i dones joves han abandonat la comoditat del seu ambient per llançar-se a l'aventura divina i humana d'ajudar els que passaran de ser desconeguts a ser la seva segona família.

El papa Francesc ha publicat missatges en què convida a aquesta obertura als altres, sobretot envers els més necessitats. Van adreçats a infants i joves que potser ho tenen tot, però que són capaços d'arriscar-se per transmetre la fe i per auxiliar amb obres socials poblacions remotes.

Ja en una homília pronunciada l'any 2013 va dir: «Els problemes, les preocupacions de la vida quotidiana tendeixen a fer que ens tanquem en nosaltres mateixos, en la tristesa, en l'amargor [...], i és aquí on hi ha la mort. No busquem aquí aquell que viu. [...] Molts prediquen que l'important és gaudir el moment, que no val la pena comprometre's per a tota la vida, fer opcions definitives, per sempre, perquè no se sap què passarà demà. Jo, en canvi, us demano que sigueu revolucionaris.»

I afegeix: «Us demano que aneu contra corrent; sí, en això us demano que us rebel·leu contra aquesta cultura de la provisionalitat que, en el fons, creu que vosaltres no sou capaços d'assumir responsabilitats, creu que vosaltres no sou capaços d'estimar veritablement. Jo tinc confiança en vosaltres, joves, i prego per vosaltres. Atreviu-vos a anar contra corrent. I atreviu-vos també a ser feliços.»

L'experiència mostra que els missioners —els de Tarragona en són un exemple proper— són molt estimats en el seu lloc de destinació. S'identifiquen amb la gent, esdevenen un més d'entre ells, i són apreciats per la gratuïtat amb què els lliuren la vida. Alhora són feliços, descobreixen els valors d'una nova cultura i quan tornen per una temporada ja només pensen a tornar a marxar. El cor d'un missioner s'ha eixamplat i per a ell tots són germans.

La Infància Missionera vol fer arribar aquest missatge a nens i nenes que siguin capaços d'entendre la bellesa d'una opció que és la d'ajudar altres infants, amb l'oració i la solidaritat de petites aportacions econòmiques. És una rebel·lió de pau i amor.

Gener : Activitats pastorals de l'Arquebisbe

Dilluns 1

- A la Catedral, celebra l'eucaristia conventual en la solemnitat de Santa Maria, Mare de Déu.

Dimarts 2

- A la tarda, visita el pessebre de l'església parroquial de Santa Maria la Major de Prades.

Dimecres 3

- Viatja a Roma.

Dijous 4

- A la basílica de Santa Maria la Major de Roma, celebra l'eucaristia durant la qual ordena prevere el diaca Gilmar Xavier dos Santos, membre de l'associació Comunitat Catòlica Palavra Viva.

Dissabte 6

- A la Catedral, celebra l'eucaristia conventual en la solemnitat de l'Epifania del Senyor.
- A la tarda, a la Parròquia santuari de Santa Teresa de l'Infant Jesús de Lleida, celebra la missa exequial per l'etern repòs de la Sra. Teresa Villanueva Oste, mare de Mn. Josep Maria Calderó.

Diumenge 7

- A la Catedral, celebra la missa conventual en la festa del Baptisme del Senyor, durant la qual administra el sagrament de la confirmació a un grup de joves i adults.
- A la Pobla de Montornès, visita el pessebre vivent.

Dilluns 8

- Al monestir de Sant Josep i Santa Anna de les Carmelites Descalces de Tarragona, presideix l'acte d'elecció de la priora del monestir.

Dimarts 9

- Al palau arquebisbal, presideix la reunió n. 398 del Consell Episcopal.

Divendres 12

- A l'Hospital Universitari Joan XXIII de Tarragona participa en la inauguració de la Marató de la Sang 2018, organitzada pel Banc de Sang i Teixits de Catalunya.
- A la tarda, a la Residència STS Misericòrdia de Reus, administra la unció dels malalts a Mn. Josep Maria Boqué davant l'agreuiment del seu estat.
- Al vespre, a l'Institut d'Estudis Vallencs, presideix la inauguració de l'exposició «Dakar 2018» organitzada per l'Associació d'Amics d'Ak-Benn i la Delegació diocesana de missions i cooperació entre les Esglésies

Dilluns 15

- A la casa diocesana d'exercicis de la Selva del Camp, presideix la jornada diocesana de formació permanent del clergat.

Dimarts 16

- Al palau arquebisbal, presideix la reunió n. 399 del Consell Episcopal.
- A la tarda rep la visita de la junta de la confraria de Nostre Pare Jesús de la Passió de Tarragona.

Dimecres 17

- A la Prioral de Sant Pere de Reus celebra la missa exequial per l'etern repòs de Mn. Josep M. Boqué Dalmau.
- A la tarda, a palau, rep la visita del cardenal Gregorio Rosa Chávez.
- A continuació, al Seminari, assisteix a la conferència «L'opció pels pobres d'Óscar Romero», pronunciada pel cardenal i organitzada pel Comitè Óscar Romero de Tarragona i Reus.

Dijous 18

- A Barcelona, a la seu de l'Ateneu Universitari Sant Pacià, participa en la segona jornada del Congrés internacional «Què va ser el 1968? Una lectura 50 anys després».
- A la tarda, també a Barcelona, presideix la reunió mensual de delegats d'ensenyament de les diòcesis amb seu a Catalunya (SIERC).
- Al vespre, al Seminari Major Interdiocesà, celebra l'eucaristia amb l'equip rector i els joves i és convidat a sopar amb ells.

Divendres 19

- A Barcelona, participa en la tercera jornada i la clausura del congrés internacional.

- Al vespre, a l'església de Sant Antoni de Pàdua de Tarragona, presideix l'acte ecumènic de pregària per la unitat dels cristians.

Dissabte 20

- Al Vilosell, celebra l'eucaristia de la solemnitat de Sant Sebastià, presideix la processó amb la imatge del sant fins a l'ermita i és convidat al dinar popular.
- A la tarda, al santuari de la Mare de Déu de Misericòrdia de Reus, celebra l'eucaristia de la commemoració dels 150 anys de presència de les religioses Missioneres Claretianes a la ciutat.
- A continuació, al saló d'actes del Col·legi Mare Molas de Reus, participa a la gala de lliurament de premis dels concursos nadalencs organitzats per la Congregació Mariana de Reus.

Diumenge 21

- Al matí, a l'amfiteatre romà, assisteix a la representació de la Passio Fructuosi.
- A la tarda, a la Catedral, presideix l'eucaristia en la solemnitat dels Sants protomàrtirs.

Dilluns 22

- Organitzat per la delegació diocesana de MCS, visita el Mas d'en Lluc amb un grup de periodistes.

Dimarts 23

- A la rectoria de la Parròquia de Santa Maria de Vallmoll, presideix la reunió n. 400 del Consell Episcopal.

Dimecres 24

- A la capella de la casa de l'Arquebisbat, celebra l'eucaristia amb els periodistes dels mitjans de comunicació locals en la festa patronal de Sant Francesc de Sales.

Dijous 25

- A la Catedral, celebra l'eucaristia en la solemnitat de la conversió de Sant Pau, en la qual participen els alumnes del Col·legi Sant Pau Apòstol, que celebren la festa patronal.
- A la tarda, a la sala d'actes del Museu Bíblic, presideix l'acte de presentació del llibre Jesús: Diví i humà. Escenes de la vida de Jesús, editat pels Gogistes Tarragonins.
- Al vespre, amb motiu de la festa patronal, és convidat al sopar festiu amb el professorat organitzat pel Col·legi Sant Pau Apòstol de Tarragona.

Dissabte 27

- Al matí, a la Parròquia santuari de Santa Teresa de l'Infant Jesús de Lleida, celebra la missa exequial per l'etern repòs del Sr. Blas Calderó Cuadrat, pare de Mn. Josep Maria Calderó.

- A la tarda, a la capella de Sant Vicenç de Paül, dels P. Paüls de Reus, celebra l'eucaristia de clausura de l'any dedicat a la commemoració del IV Centenari del carisma vicencià.
- A continuació participa en el sopar de l'Associació Cultural Sant Fructuós.

Diumenge 28

- A la tarda, a la Catedral de Barcelona, concelebra l'eucaristia commemorativa del número 2000 del setmanari Catalunya Cristiana.

Dilluns 29

- Al monestir de Santa Maria de Poblet, participa en la trobada interdiocesana de delegats de missions.

Dimecres 31

- A la tarda, al saló de plens de l'Ajuntament de Tarragona, participa en la cerimònia de lliurament del títol de Fill predilecte al Sr. Joan Josep Marca Torrents, president de la Fundació Privada Mútua Catalana.

Secretaria general i Cancelleria

NOMENAMENTS

del mes de gener de 2018

El Sr. Arquebisbe, Dr. Jaume Pujol Balcells, ha signat, durant el mes de gener, els següents nomenaments:

Amb data 16/01/2018

Mn. Joan Àguila Chavero,

administrador parroquial de les parròquies de Sant Bartomeu d'Alió, Sant Jaume Apòstol de Bràfim i Sant Jaume Apòstol dels Garidells.

ENQUADERNACIÓ TARRAGONA
IMPRESA VIRGILI

Impressió òfset i digital
Enquadrernació
Disseny

Tesis · Carpetes...
 Targetes · Sobres...
 Revistes · Llibres...
 Cartells · Fulletons...
 Targetons · Invitacions...
 Tríptics · Flyer's
i molt més

Carrer Ferrers, 1 · 43003 TARRAGONA · 977 233 251 · info@ivirgili.com · www.ivirgili.com

Amb data 30/01/2018

Mn. Jordi Figueras Jové,

confirmació com a consiliari de la Germandat de Nostre Pare Jesús de la Passió de Tarragona per a un termini de quatre anys (decret).

DECRET

de 8 de gener de 2018 pel qual s'extingeixen les fundacions pies que han complert els cinquanta anys de vigència

Atesa la relació adjunta de fundacions pies que s'han extingit el dia 31 de desembre de 2017 per haver complert els cinquanta anys de vigència o per haver-se'n exhaurit la dotació inicial, facilitada pel Sr. Ecònom de l'Arquebisbat;

PEL PRESENT DECRET, en virtut de les facultats que m'atorga el c. 1308 del Codi de Dret Canònic, extingeixo les esmentades fundacions pies, el capital de les quals, comptabilitzat a 21 de desembre de 2017, es transferirà a l'Institut per al Sosteniment del Clergat.

† Jaume Pujol Balcells
Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

Ho decreta i signa l'Excm. i Rvdm. Sr. Arquebisbe de Tarragona.

Davant meu,

Rosalía Gras Minguella

Secretària general i cancellera

Fundació	Entitat beneficiària
Coma Closa	Parròquia de St. Francesc d'Assís de Tarragona
Roig	Parròquia de St. Francesc d'Assís de Tarragona
Sanabra	Parròquia de St. Pere Apòstol de Torredembarra
Sanabra	Parròquia de St. Pere Apòstol de Torredembarra
Novenari Ànimes	Parròquia de St. Joan Baptista de Valls
Campanera	Parròquia de St. Salvador del Vendrell
Almoines i orgue	Parròquia de St. Salvador del Vendrell
Socías	Parròquia de St. Salvador del Vendrell
Miró	Parròquia de St. Esteve Protomàrtir de Vila-seca
Virgili	Caixa diocesana
Company	Hospital del Vendrell

DECRET

de 19 de febrer de 2018, pel qual es dispensa els qui tenen obligacions laborals dels deures de la festa de precepte els dies de Sant Josep i de Sant Jaume on siguin dies feiners

Atenent que les festes de Sant Josep i de Sant Jaume són festes de precepte dins el calendari de l'Església, i preveient les dificultats que, per causa del treball, puguin tenir els fidels per a complir aquest precepte pel fet que el calendari laboral de la Generalitat de Catalunya disposa que siguin dies feiners.

PEL PRESENT decret dispo el següent: a) En les poblacions on s'hagi triat alguna d'aquestes dates com a festa local i, en conseqüència, sigui dia festiu, es manté la festa de Sant Josep o de Sant Jaume, segons sigui el cas, com a dia de precepte; b) En les poblacions on no siguin dies festius, per als qui tenen obligacions laborals, queda dispensat el deure de participar en la celebració eucarística si els resulta impossible de fer-ho, així com també els queden dispensades les altres obligacions derivades de les festes declarades de precepte. Amb tot, recomano que les parròquies disposin uns horaris convenients a fi de facilitar als fidels la participació a la celebració eucarística.

† Jaume Pujol Balcells

Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

Ho decreta i signa l'Excm. i Rvdm. Sr. Arquebisbe de Tarragona.

Davant meu,

Rosalia Gras Minguella

Secretària general i cancellera

Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona

MEMÒRIA

de les activitats de l'any 2017

L'Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona (AHAT) és una institució cultural, sense ànim de lucre, que pertany a l'Arquebisbat de Tarragona, la finalitat de la qual és conservar, restaurar i facilitar l'accés i la consulta dels fons documentals que té en dipòsit. A banda dels fons propis de la institució, l'AHAT també acull i gestiona els fons de l'Arxiu Capitular de Catedral de Tarragona (ACT) i l'Arxiu de l'Hospital de Sant Pau i Santa Tecla de Tarragona (AHSPT), els quals té en dipòsit, amb la finalitat conservar, restaurar i facilitar-ne l'accés i la consulta.

Objectius i projectes

Un cop acabat l'any 2017 és l'hora de fer balanç de la feina feta i, sempre és bo, de deixar per escrit tot allò que s'ha fet, ja que l'experiència ens diu que la memòria és molt fràgil. Per aquest motiu, compartirem amb vosaltres tot el treball que s'ha fet per posar en valor el patrimoni documental de l'Església de Tarragona.

Com en els anys anteriors i, seguint el camí marca pel primer arxiver Mn. Sanç Capdevila, es va seguir amb la política de concentració de fons documentals. Durant el 2017 es va dipositar documentació de quatre fons parroquials –Masllorenç, Montblanc, la Pobla de Montornès i Sant Joan Baptista de Valls- dels segles XIX i XX. El Dr. Jaume Pujol i Balcells, arquebisbe de Tarragona, va dipositar bona part de la documentació del seu pontificat, i Mn. Josep Cabanyol Magriñà va donar a l'arxiu tota la documentació de la seva estada com a missioner diocesà al llarg de quaranta anys a Ruanda i al Congo. I, finalment, l'AHAT també recull i custodia la documentació d'aquelles institucions relacionades amb l'Església de Tarragona com és el cas de Caritas diocesana de Tarragona que va realitzar un nou dipòsit de documentació fins a l'any 2011. En total el volum ingressat fou de 24,06 ml de documentació.

Un cop la documentació es dipositada a l'arxiu s'installa en capsos i comença el procés de catalogació. En aquests sentit al llarg del 2017 es van continuar organitzant, classificant, descrivint i catalogant els fons documentals amb el programa informàtic **gArxiu**, adaptat a la Norma de Descripció Arxivística de Catalunya (NODAC). En total es van catalogar 2.647 unitats documentals referents a fons de l'AHAT, 168 documents de l'Arxiu Capitular de Tarragona i 2 documents de l'Arxiu de l'Hospital de Sant Pau i Santa Tecla.

Per altra banda, l'AHAT compta amb un equip de voluntaris que, supervisats pel personal de l'arxiu, realitzen tasques de catalogació i indexació de la documentació. Així doncs, el 2017 la Sra. Isabel Sanromà Lucia va catalogar 446 dispenses matrimonials, la Sra. Montserrat Coll Calaf va descriure 354 expedients matrimonials de la parròquia de Sant Pere apòstol de Reus, i el Sr. Anton M. Salvat i Llauredó va catalogar 172 esqueles mortuòries de preveres del fons de Col·leccions factícies. Igualment, entre els mesos de gener i juliol, els musicòlegs Montserrat Canela Grau i Josep Maria Salisi Clos van continuar amb la confecció de l'inventari, capsos per capsos, del fons musical de Mn. Miquel Rué Rubió, mestre de capella de la catedral de Girona i de Tarragona. Un cop realitzada aquesta feina d'identificació de tot el material del fons, el mes de setembre, van iniciar la catalogació de la documentació amb el programa **gArxiu**.

No tota la documentació està en òptimes condicions de conservació. Per això, i dins de les possibilitats econòmiques de l'arxiu, cada any es seleccionen alguns documents per portar-los a restaurar al Taller de Restauració de Documents Gràfics del monestir de Sant Pere de les Puèlles de Barcelona. El 2017 es van recollir, un cop ja restaurats, dos llibres baptismes i matrimonis (1566-1577 i 1588-1596) de la parròquia

de santa Maria de la Catedral de Tarragona i el llibre del Degà (1208-1608) de l'Arxiu Capitular de Tarragona.

Quan la documentació està catalogada ja pot ser consultada per part dels investigadors a través dels diferents inventaris que hi ha a la seva disposició a la sala de consulta o al quadre de classificació de la web de l'arxiu. Al llarg de l'any 2017 el personal de l'AHAT va atendre 295 consultes de 122 investigadors diferents a la sala de consulta, 58 dels quals era el primer cop que venien a l'arxiu. En total es va servir 1.055 documents. Respecte als estudis realitzats amb aquesta documentació, el 51,5 % s'utilitza per genealogia el 47 % per a l'elaboració d'estudis o articles històrics i l'1,5 per treballs de recerca de batxillerat.

Fins fa pocs anys la recerca genealògica era la motivació principal per venir a l'AHAT però des de fa gairebé deu anys els llibres sacramentals –baptismes, confirmacions, matrimonis, òbits i compliments pasquals- s'han anat digitalitzant i penjant progressivament a la web de l'AHAT. Aquest fet explica la disminució progressiva d'investigadors a la sala interessats per aquest tema, ja que les consultes que abans es feien d'aquests llibres presencialment ara són via web.

El 10 de setembre del 2009 l'AHAT va penjar els primers documents digitalitzats a la seva web, esdevenint així pioner dins dels arxius eclesiàstics, tant catalans com espanyols, al posar a l'abast dels seus investigadors la documentació digitalitzada. A dia d'avui, encara continua sent uns dels pocs arxius eclesiàstics de l'estat espanyol que ofereix aquest servei.

El 2017 la web de l'AHAT va rebre 191.824 visites de 26.788 usuaris procedents de 59 països, que van visualitzar un total de 7.155.046 d'imatges de documents digitalitzats i amb una mitjana de 430 visites diàries. Des del 2009 la web ha rebut 778.105 visites i s'han visualitzat 31.513.540 d'imatges de documentació digitalitzada.

Per altra banda, la web de l'ACT va rebre 1.941 visites de 1.115 usuaris de 15 països, que van visualitzar un total de 12.946 imatges de documents digitalitzats, i la web de l'AHSP va rebre 1.872 visites de 1.380 usuaris de 8 països, que van visualitzar un total de 5.108 imatges de documents digitalitzats.

El projecte de digitalització dels fons documentals, iniciat l'any 2008, es fonamenta en els tres principis fundacionals de l'AHAT: evitar la pèrdua de documentació històrica, obtenint, mitjançant la digitalització, una còpia digital del document, assegurar-ne la seva conservació, car un cop digitalitzats els documents es retiren de la consulta directa dels investigadors, evitant així el deteriorament que l'ús reiterat comporta, i finalment, facilitar la seva consulta a través del web de l'AHAT.

Durant el 2017, gràcies al finançament aportat per institucions com la Diputació de Tarragona, la Universitat Rovira i Virgili, els ajuntaments d'Alforja, Constantí, Fulleta, la Pobla de Mafumet i Tarrés, les empreses Xarxa Sanitària i Social de Santa Tecla i Dinser Servicios Informáticos S.L. i també la col·laboració desinteressada de trenta set

particulars es va poder digitalitzar una part de la documentació dipositada a l'AHAT. Així doncs, el 2017 es van digitalitzar 638 documents que representen 122.104 imatges corresponents a l'AHAT, mentre que de l'ACT es va digitalitzar 13 documents que representen 1.730 imatges, i finalment, de l'AHSP 552 documents que representen 30.495 imatges. Aquest mateix any l'AHAT va començar la digitalització del seu fons audiovisual, passant els enregistraments en format VHS a digital.

En total l'AHAT gestiona la conservació de la digitalització de la documentació que s'ha realitzat durant aquests anys dels tres arxius: AHAT, ACT i AHSP. Els tres arxius sumen un total de 12.166 unitats documentals digitalitzades que representen un volum de 1.737.365 imatges digitals que ocupen en total 53,84 TB. Per tal de garantir l'òptima conservació de tot aquest volum d'informació l'AHAT compta amb un repositori segur basat en software distribuït i lliure anomenat CEPH, pensat en la escalabilitat i preservació dels fitxers, el qual garanteix, en tot moment, la seva correcta conservació.

Destacar que, des del 2013, l'AHAT ofereix als seus investigadors, simpatitzants i amics la possibilitat d'esdevenir patrocinadors del projecte de digitalització, participant d'una manera activa en el seu finançament. El 2017 els trenta-set particulars han patrocinat la digitalització de 211 documents, principalment documentació de fons parroquials (llibres sacramentals, testaments, capítols matrimonials, manuals notariais, etc.), però també dispenses matrimonials, expedients de reparació de temples, processos de la cúria eclesiàstica i documentació de l'Arxiu Capitular de Tarragona.

Així doncs, el balanç després de quatre anys no pot ser més positiu. En aquest període s'han digitalitzat un total de 782 documents gràcies a la col·laboració de 271 persones que han col·laborat econòmicament amb el projecte de micromecenatge.

Al llarg del 2017 es va posar a l'abast dels investigadors, a través de la web, la documentació digitalitzada de les parròquies de l'Albi, Alforja, Arbeca, Barberà de la Conca, Belltall, Bellvei, les Borges del Camp, Botarell, Capafonts, Cervià de les Garrigues, Constantí, l'Espluga de Francolí, Fullella, Masllorç, Miramar, Montagut, Montbrí del Camp, Montbrí de la Marca, Nalec, els Omellons, Pobla de Cérvoles, Sant Pere apòstol de Reus, Riudecanyes, Riudoms, Rocamora, Sant Jaume dels Domenys, Santa Oliva, la Secuita, Senan, Siurana, Sant Pere apòstol de Tarragona, la Santíssima Trinitat de Tarragona, Sant Francesc de Tarragona, Tarrés, Ulldemolins, Vallmoll, Sant Joan Baptista de Valls, Vendrell, Vilabella, Vila-rodona, Vilosell i Vilaplana, també es van afegir dispenses matrimonials, viduïtats-Presumptes morts, expedients d'oratoris, inventaris parroquials, i expedients de reparació de temples i cementiris, i també processos de la mensa capitular relatius a la Canonja de l'Arxiu Capitular de Tarragona.

Per altra banda, l'AHAT participa i organitza jornades i cursos d'història. El 28 de gener vam participar a la taula rodona de les II Jornada de Genealogia i Arxius. Recuperant històries familiars organitzada pel el Centre d'Estudis Locals del Vilosell i l'Ajuntament del Vilosell amb la col·laboració del Centre d'Estudis de les Garrigues, a la Sala Polivalent. I el dia 25 de maig vam ser convidats a participar a la jornada "Els arxius

històrics en l'entorn digital” organitzada per l'Arxiu Històric de la Ciutat de la Barcelona amb motiu dels seus cents anys d'història, amb la conferència “Crowdsourcing aplicat a la indexació de llibres sacramentals”.

També vam participar en el programa La Tarda de Radio Ciutat de Tarragona i al programa Signes dels Temps de TV3 es va emetre una entrevista a Mn. Manuel M. Fuentes i Gasó sobre la tasca feta a l'AHAT en aquests darrers anys.

Durant el 2017 alumnes del grau d'Història i d'Història de l'Art de la URV, de l'Escola de Restauració i Conservació de Bens Culturals de Catalunya i d'un màster d'història de la universitat de Leipzig van visitar l'AHAT per a conèixer de primera mà els seus fons.

L'AHAT va organitzar diversos actes. El primer fou la conferència “L'impuls de l'arquebisbat de Tarragona en l'arquitectura, l'urbanisme i el territori durant els segles XVI-XVII” a càrrec de l'arquitecte i historiador Josep Llop i Tous, en el marc de la commemoració del Vè centenari del naixement del qui fou Arquebisbe de Tarragona Antoni Agustín i Albanell.

El juny va ser un mes ple d'actes. Per primer vegada, el 10 de juny va tenir lloc la Trobada d'amics i col·laboradors de l'AHAT amb l'objectiu de compartir experiències i agrair la col·laboració a totes aquelles persones que de manera desinteressada han participat amb el projecte de digitalització dels fons documentals. Tot seguit, el dijous 15 i divendres 16 es van celebrar les III Jornades d'Història Mn. Sanç Capdevila i Felip, aquest cop dedicades a Les minories socials i la justícia a l'època medieval i moderna. I per acabar, el 20 de juny es va presentar la publicació de les actes del cicle de conferències “Cardenal Vidal i Barraquer. Testimoni fidel (1943-2013)” a càrrec de l'historiador Dr. Josep M. Solé i Sabaté.

Finalment, durant tot l'any 2017 es va continuar amb la catalogació dels llibres, revistes i fulls parroquials de la biblioteca auxiliar de l'AHAT. Durant l'any es van catalogar 1.593 llibres i es van introduir 62 títols nous de revistes i 22 de fulls parroquials. Així doncs, a 31 de desembre la biblioteca auxiliar comptava amb 6.827 llibres, 287 títols de revistes i 73 fulls parroquials catalogats.

Personal

Manuel Maria Fuentes i Gasó, pvre., director.

Joan Maria Quijada Bosch, tècnic-arxiver.

Neus Sánchez Pié, tècnic-arxiver, responsable de l'Arxiu Històric de l'Hospital de Sant Pau i Santa Tecla i de l'Arxiu Capitular de Tarragona.

Jordi Altés Martí, enginyer informàtic superior.

Xavier Sánchez Sancho, administratiu.

Juncal Arcelus Chapartegui, estudiant del grau d'història de la URV. 150 hores de pràctiques de l'assignatura Pràctiques externes del curs acadèmic 2016-2017.

Oriol Vernet Pardell, estudiant del grau d'història de la URV. 150 hores de pràctiques de l'assignatura Pràctiques externes del curs acadèmic 2016-2017.

Isabel Sanromà i Lucia, voluntària.

Montserrat Coll i Calaf, voluntària.

Anton M. Salvat i Llaurador, voluntari.

Joan Cañas i Folch, voluntari.

Infraestructura

- Durant els mesos de setembre i octubre es va arranjar la sala que hi ha sobre l'Arxiu Capitular de la Catedral de Tarragona i es va rehabilitar totalment la teulada de damunt.

Formació del personal

- El dia 28 de febrer visita al taller de restauració d'obres gràfiques del monestir de les Puelles de Barcelona per realitzar un taller per aprendre a elaborar materials de conservació per la documentació de l'arxiu.
- El dia 8 de març visita de treball a l'arxiu i biblioteca del monestir de Montserrat.
- El dia 26 d'abril visita de treball a l'Arxiu Municipal de Valls.
- El dia 19 de juliol visita de treball a la Biblioteca Nacional de Catalunya.

Moviment i tractament de fons:

Nous fons dipositats

Personals

- Mn. Josep Cabayol Magriñà [segle XX], 1,56 ml.

Ingressos de documentació de fons existents

Parroquials

- Masllorenç. Parròquia de sant Llorenç, diaca i màrtir (1805-1919), 0,36 ml.
- Montblanc. Parròquia de Santa Maria [segle XX], 2,16 ml.
- Pobla de Montornès, la. Parròquia de Santa Maria (1867-1967), 0,12 ml.
- Valls. Parròquia de Sant Joan Baptista [segles XIX i XX], 4,80 ml.

Personals

– Dr. Jaume Pujol i Balcells, arquebisbe de Tarragona (2004-2014), 7,20 ml.

Institucions

– Caritas diocesana de Tarragona (2009-2011), 8,16 ml.

– Monestir de la Mare de Déu de la Serra de Montblanc [segles XIX i XX], 0,24 ml.

Documentació dipositada	
2007	28,42 ml.
2008	23,04 ml.
2009	89,28 ml.
2010	62,92 ml.
2011	87,88 ml.
2012	48,34 ml.
2013	19,80 ml.
2014	44,88 ml.
2015	97,44 ml.
2016	42,72 ml.
2017	24,06 ml.
TOTAL	569,32 ml.

Usuaris, consulta i préstecs

Al llarg de l'any 2017 el personal de l'AHAT va atendre 295 consultes de 122 usuaris diferents a la sala de consulta, 58 dels quals era el primer cop que hi venien. Es van servir 1.055 unitats documentals; 807 era documentació del fons Parroquials, 22 del fons dels Arquebisbes, 122 del fons del Vicariat i Oficialat Eclesiàstic, 48 del fons de Secretaria de Cambra i Govern, 18 del fons d'Associacions i confraries, 3 del fons de Monacals, Religiosos i Religioses, 20 dels fons Personals, 1 del fons del Seminari de Sant Pau i Santa Tecla de Tarragona, 1 del fons de Còdexs, 1 del fons de la Causa dels Sants, i 30 de l'Arxiu Capitular de Tarragona.

Respecte als estudis realitzats amb aquesta documentació, cal remarcar encara el predomini de la recerca genealògica amb el 51,5 % d'unitats documentals utilitzades per a aquesta finalitat, davant el 47 % per a l'elaboració d'estudis demogràfics, toponímics, onomàstics, paleogràfics i l'1,5 per treballs de recerca de batxillerat. Aquesta igualtat en els percentatges té la raó principal en que la gran majoria dels llibres sacramentals estan penjats a la web de l'AHAT i les consultes que abans es feien d'aquests llibres presencialment ara són via web. Tanmateix, l'AHAT ha rebut 335 consultes externes, via correu electrònic, correu ordinari o telèfon.

A l'acaba l'any la llista de distribució de l'AHAT comptava amb 2.269 membres, mitja pel qual estan puntualment informats de les últimes novetats, notícies i activitats relacionades amb l'arxiu.

Any	Consultes	Usuaris	UDC
2009	1.205	220 (180)*	3.841
2010	921	214 (136)*	2.964
2011	840	273 (97)*	2.774
2012	807	210 (118)*	2.426
2013	747	192 (158)*	2.517
2014	656	202 (85)*	2.272
2015	487	149 (57)*	1.866
2016	367	124 (47)*	1.686
2017	295	122 (58)*	1.055
TOTAL	6.315	1.706**	21.401

* Entre parèntesis els usuaris registrats nous per any. ** Total d'usuaris nous

Usuaris presencials ACT

Any	Consultes	Usuaris	UDC
2011	56	12	184
2012	51	17	227
2013	18	12	78
2014	26	12	53
2015	16	5	74
2016	17	11	46
2017	4	4	30
TOTAL	188	73	692

Usuaris presencials AHSP

A partir del 5 de maig de 2014 l'accés a la documentació es fa mitjançant la web, ja que la majoria de documentació a la qual es permet el seu accés, segons la legislació vigent, està digitalitzada. Per aquest motiu hi ha una davallada de consultes presencials.

Any	Consultes	Usuaris	UDC
2012	54	8	138
2013	10	5	22

Any	Consultes	Usuaris	UDC
2014	1	1	1
2015	1	1	1
TOTAL	66	15	162

La disminució de investigadors presencials es veu compensada amb escriure amb l'augment, any rere any, de la consulta de la documentació digitalitzada a través de les tres webs pròpies de cadascun dels arxius.

Estadístiques web AHAT

L'any 2017 la web de l'AHAT va rebre 191.824 visites de 26.788 usuaris de 59 països, que van visualitzar un total de 7.155.046 imatges de documents digitalitzats. El web va tenir una mitjana de 430 visites diàries.

Any	Visites	Usuaris	Imatges visualitzades
2009	13.171	4.753	219.304
2010	27.008	7.963	746.755
2011	43.290	11.689	1.360.746
2012	64.852	16.112	2.372.491
2013	74.076	16.746	3.575.616
2014	82.967	18.886	4.621.505
2015	108.298	24.000	5.305.806
2016	172.619	26.291	6.167.271
2017	191.824	26.788	7.155.046
TOTAL	778.105		31.513.540

Estadístiques web ACT

L'any 2017 la web de l'ACT va rebre 1.941 visites de 1.115 usuaris de 15 països, que van visualitzar un total de 12.946 imatges de documents digitalitzats.

Any	Visites	Usuaris	Imatges visualitzades
2012	501	400	924
2013	1.343	963	6.103
2014	1.670	1.390	5.726
2015	1.633	1.346	2.911
2016	2.220	1.824	6.495
2017	1.941	1.115	12.946
TOTAL	9.308		35.075

Estadístiques web AHSP

L'any 2017 la web de l'AHSP va rebre 1.872 visites de 1.380 usuaris de 8 països, que van visualitzar un total de 5.108 imatges de documents digitalitzats.

Any	Visites	Usuaris	Imatges visualitzades
2014*	913	617	11.816
2015	895	582	9.029
2016	2.498	1.777	9.945
2017	1.872	1.380	5.108
TOTAL	6.178		35.898

* Dades des del 5 de maig del 2014

Instrumentos de treball elaborats amb el programa gArxiu adaptat a la normativa de descripció arxivística de Catalunya (NODAC)

Descripció i informatització dels fons de l'AHAT

- Arquebisbes, 79 unitats documentals.
- Bisbes auxiliars de Tarragona, 9 unitats documentals.
- Vicariat i Oficialat Eclesiàstic, 553 unitats documentals.
- Secretaria de Cambra i Govern, 662 unitats documentals.
- Seminari de Sant Pau i Santa Tecla de Tarragona, 188 unitats documentals.
- Parroquials, 895 unitats documentals.
- Personals, 88 unitats documentals.
- Còdexs i manuscrits, 1 unitat documental.
- Col·leccions factícies, 172 unitats documentals.

En total, el 2017 es van catalogar 2.647 unitats documentals de l'AHAT amb el **gArxiu**, el programa informàtic de gestió documental.

Documentació catalogada

Documentació catalogada	
2006	1.432
2007	1.100
2008	1.427

Documentació catalogada	
2009	2.814
2010	4.749
2011	3.921
2012	3.492
2013	2.081
2014	2.268
2015	4.503
2016	3.408
2017	2.647
TOTAL	33.842

El 2017 els voluntaris i els estudiants en pràctiques han continuat les diverses tasques d'indexació iniciades en els anys anteriors. Així doncs, la Sra. Isabel Sanroma Llàucia va catalogar 446 dispenses matrimoniales, la Sra. Montserrat Coll Calaf va descriure 354 expedients matrimoniales de la parròquia de Sant Pere apòstol de Reus, i el Sr. Anton M. Salvat i Llauradó va catalogar 172 esqueles mortuòries de preveres del fons de Col·leccions factícies.

Per altra banda, entre els mesos de gener i juliol els musicòlegs Montserrat Cane-la Grau i Josep Maria Salisi Clos van continuar amb la realització de l'inventari caps per caps del fons musical de Mn. Miquel Rué Rubió. Un cop realitzada aquesta feina d'identificació de tot el material del fons van començar el mes de setembre a catalogar la documentació amb el programa **gArxiu**.

*Descripció i informatització de l'Arxiu Capitular
de la Catedral de Tarragona*

- Fons Catedral, 1 unitats documentals.
- Fons Capítol Catedral, 166 unitats documentals.
- Fons Comunitat de preveres, 1 unitats documentals.

En total, el 2017 es van catalogar 168 unitats documentals de l'ACT amb el **gArxiu**, el programa informàtic de gestió documental.

Documentació catalogada	
2011	248
2012	1.035
2013	802

Documentació catalogada	
2014	117
2015	1.740
2016	212
2017	168
TOTAL	4.286

Descripció i informatització de l'Arxiu Històric de l'Hospital de Sant Pau i Santa Tecla

- Fons Hospital de Sant Pau Santa Tecla, 2 unitat documental.
- Fons Cementiri, 5 unitat documental.
- Fons fotogràfic, 173 unitats documentals.

En total, el 2017 es van catalogar 180 unitats documentals de l'AHSPPT amb el **gArxiu**, el programa informàtic de gestió documental. Per altra banda, el Sr. Joan Cañas i Folch va indexar 10.093 registres dels dietaris del cementiri.

Documentació catalogada	
2010	49
2011	2.191
2013	192
2014	31
2015	273
2016	418
2017	180
TOTAL	3.334

Digitalització

Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona

Any	UD Digitalitzades	Imatges digitals	Terabits
2008-2009	710	183.345	
2010	730	112.677	
2011	1.618	305.896	
2012	697	123.512	

Any	UD Digitalitzades	Imatges digitals	Terabits
2013	909	143.869	
2014	1.125	192.861	
2015	1.001	219.753	
2016	860	108.647	
2017	638	122.104	
TOTAL	8.288	1.512.664	46.33 TB

Arxiu Capitular de Tarragona

Any	UD Digitalitzades	Imatges digitals	Terabits
2009	21	6.520	
2012	59	49.736	
2013	103	20.512	
2014	29	4.117	
2015	561	18.380	
2016	789	15.856	
2017	13	1.730	
TOTAL	1.575	116.851	4.70 TB

Arxiu Històric de l'Hospital de Sant Pau i Santa Tecla

Any	UD Digitalitzades	Imatges digitals	Terabits
2012	689	37.877	
2013	1.004	34.448	
2014	41	1.535	
2015	1	59	
2016	16	3.436	
2017	552	30.495	
TOTAL	2.303	107.850	2.81 TB

El 2017 l'AHAT va començar la digitalització del seu fons audiovisual, passant els enregistraments en format VHS a digital.

En total l'AHAT gestiona la conservació de la digitalització de la documentació dels tres arxius: AHAT, ACT i AHSPT. Els tres arxius sumen un total de 12.166 unitats documentals digitalitzades que representen un volum de 1.737.365 imatges digitals que ocupen en total 53,84 TB.

Per tal de garantir l'òptima conservació de tot aquest volum d'informació l'AHAT compta amb un repositori segur basat en software distribuït i lliure anomenat CEPH, pensat en la escalabilitat i preservació dels fitxers, el qual garanteix, en tot moment, la seva correcta conservació.

Conservació i restauració

El Taller de Restauració de Documents Gràfics del monestir de Sant Pere de les Puelles de Barcelona va restaurar dos llibres baptismes i matrimonis (1566-1577 i 1588-1596) de la parròquia de santa Maria de la Catedral de Tarragona i el llibre del Degà (1208-1608) de l'Arxiu Capitular de Tarragona.

Convenis i col·laboracions institucionals

- Conveni amb Torredembarra. El 8 de febrer l'Excm. i Rvdm. Dr. Jaume Pujol i Balcells, arquebisbe de Tarragona i primat, i el Sr. Eduard Rovira Gual, alcalde de Torredembarra, signaren l'addenda al conveni general de col·laboració per tal d'acabar de digitalitzar tot el fons parroquial de Sant Pere apòstol de Torredembarra.
- Conveni amb l'ajuntament de Vallbona de les Monges. El 13 de febrer l'Excm. i Rvdm. Dr. Jaume Pujol i Balcells, arquebisbe de Tarragona i primat, i l'Il·lm. Sr. Ramon Bergadà Benet, alcalde de Vallbona de les Monges, van signar el conveni de col·laboració per digitalitzar els fons documentals de les parròquies de Santa Maria de Vallbona de les Monges i Sant Llorenç Màrtir de Rocallaura.
- Conveni entre l'AHAT i l'Escola d'Arquitectura de Reus de la Universitat Rovira i Virgili. El 20 de febrer, Mn. Manuel M. Fuentes i Gasó, director de l'AHAT, i el Sr. Senyor Josep Ramon Domingo, professor de l'Escola d'Arquitectura de Reus de la Universitat Rovira i Virgili i l'Escola d'Arquitectura de Reus de la Universitat Rovira van signar el conveni de col·laboració per digitalitzar la documentació de la sèrie Reparació de Temples referents a la parròquia de Sant Joan Baptista de Valls per tal de treballar la documentació i realitzar aixecaments bidimensionals i tridimensionals d'elements arquitectònics, en cas concret del campanar de Sant Joan Baptista de Valls.
- Conveni amb la Fundació Privada Mútua Catalana. El 10 de febrer l'Excm. i Rvdm. Dr. Jaume Pujol i Balcells, arquebisbe de Tarragona i primat, i els Srs. Joan Josep Marca Torrents, patró president, signaren un conveni que entre d'altres punts establí un ajut econòmic per a la publicació de les actes de les I Jornades d'Història Mn. Sanç Capdevila i Felip. La Repoblació del Camp de Tarragona. Estat de la qüestió.
- Subvenció atorgada per la Diputació de Tarragona per a la digitalització dels llibres sacramentals de les parròquies de les parròquies de la Santa Creu de Calafell, Sant

Magí de Rocamora, Santa Maria de Santa Oliva, Sant Francesc i la Santíssima Trinitat de Tarragona, Sant Salvador del Vendrell, Sant Pere apòstol de Vilabella i Santa Maria de Vila-rodona.

- Col·laboració de l'empresa Dinser Servicios Informáticos S.L. per a digitalitzar llibres sacramentals de les parròquies de Sant Jaume apòstol d'Arbeca, Santa Maria de l'Albi i Sant Pere apòstol de Reus.
- Col·laboració de la Reial i Venerable Congregació de la Puríssima Sang de Nostre Senyor Jesucrist de Tarragona per restaurar el llibre d'ordinacions, resolucions i comptes (1640-1742), el "Llibre primer de resolucions de la Congregació de la Puríssima Sanch de Jesucrist de la ciutat de Tarragona. any 1781". (1781-1844), Llibre de resolucions i comptes. (1588-1655) i el "Llibre de determinacions de capítols de la confraria de la Puríssima Sanch de Jesucrist de Tarragona comensant a VIII del mes de agost any de la Nativitat del Senyor MDCXV". (1615-1685). I posteriorment digitalitzar-los, juntament amb el "Llibre de resolucions de la germandat del Monte Pio de Santa Creu de la ciutat de Tarragona, establerta als 16 desembre de 1804 en la yglesia de Nazaret de dita ciutat" (1804-1836) i el "Libro en que van notados por sus nombres y apellidos los hermanos congregantes de la congregación bajo la invocación de la Sangre de Nuestro Señor Jesucristo de la yglesia de Nazaret de la presente ciudad de Tarragona" (1817-1860).

Donacions i mecenatge

- Des del juny del 2013 l'AHAT gràcies a les col·laboracions dels investigadors, simpatitzants i amics s'ha pogut digitalitzar una gran quantitat de documentació. L'any 2017 l'AHAT trenta set particulars han patrocinat la digitalització de 211 documents, principalment documentació de fons parroquials (llibres sacramentals, testaments, capítols matrimonials, manuals notariais, etc.), però també dispenses matrimonials, expedients de reparació de temples, processos de la cúria eclesiàstica i documentació de l'Arxiu Capitular de Tarragona. Tot seguit les persones que enguany han col·laborat amb el projecte de digitalització: Rosa Albés Anglès, Ignasi Almirall Arnal, Cristina Barastegui Baget, Marc Barella Hernández, Miquel Castellví Rosell, Ramon M. Closas Mestre, Lluís Cifuentes Comamala, Jordi Domènech Gimenez, Salvador Escuté Boqué, Jean Michel Fèvre, Montse Garriga Pujals, Miquel Germà Escobedo, Albert Gil Fontanet, Francesc Xavier Guillamon Escriche, Núria Hortonedo Rullo, Alejandro López Ridao, Carles Maristany Tió, Miquel Mulero Anton, Eduard Obradó Llauredó, P. Juan Pablo Rubio, osb, Jaume Roca Fusalba, Jordi Samper Quintana, Eduard Torrell Massó, i tretze persones més que van fer aportacions anònimament.

En total des del 2013 s'han digitalitzat un total de 782 documents que ja estan disponibles a www.ahat.cat A tots gràcies per ajudar-nos a tirar endavant el projecte de digitalització!

Acció cultural

Difusió

- El 8 de gener al programa Signes dels Temps de TV3 es va emetre l'entrevista a Mn. Manuel M. Fuentes i Gasó sobre la feina feta a l'AHAT en aquests darrers anys.
- El dia 20 d'octubre Mn. Manuel Fuentes Gasó i en Joan M. Quijada Bosch van participar a la taula rodona del programa La Tarda de Radio Ciutat de Tarragona on es va parlar sobre la història i les seves fonts.
- El dia 23 de novembre en Joan M. Quijada Bosch va explicar al programa La Tarda de Radio Ciutat de Tarragona el projecte de digitalització dels fons documentals de l'arxiu.

Cursos, conferències i jornades

- El dia 28 de gener en Joan Maria Quijada Bosch participa a la taula rodona de les II Jornada de Genealogia i Arxius. Recuperant històries familiars organitzada pel el Centre d'Estudis Locals del Vilosell i l'Ajuntament del Vilosell amb la col·laboració del Centre d'Estudis de les Garrigues, a la Sala Polivalent.
- El dia 6 de febrer, van visitar l'arxiu la professora Carolina Biasi de l'Escola de Restauració i Conservació de Bens Culturals de Catalunya, acompanyada de dos alumnes.
- El dia 7 de març, van visitar l'AHAT, un grup de deu alumnes de màster de la universitat de Leipzig, acompanyats pel Dr. Eduard Juncosa Bonet.
- El dia 9 de març, a l'aula de Sant Magí va tenir lloc la conferència "L'impuls de l'arquebisbat de Tarragona en l'arquitectura, l'urbanisme i el territori durant els segles XVI-VII" a càrrec de l'arquitecte i historiador Josep Llop i Tous. L'acte organitzat per l'AHAT i l'ACT conjuntament es va programar en el marc de la commemoració del Vè centenari del naixement del qui fou Arquebisbe de Tarragona Antoni Agustí i Albanell. Hi van assistir unes 25 persones.
- El dia 16 de març, van visitar l'AHAT, una vintena d'alumnes de l'assignatura d'Arxivística del Grau d'Història de la URV, acompanyats per la professora Coral Cuadrada Majó.
- El dia 25 de maig Mn. Manuel M. Fuentes i Gasó i en Joan M. Quijada Bosch participen a la jornada "Els arxius històrics en l'entorn digital" organitzada per l'Arxiu Històric de la Ciutat de la Barcelona en motiu dels seus cents anys d'història. Durant la jornada que va tenir lloc a l'espai Francesca Bonnemaison de la Diputació de Barcelona al carrer Sant Pere Més Baix, 7, de Barcelona on es van presentar diverses experiències i projectes que apliquen algun element tecnològic en el tractament i la difusió de fons documentals custodiats en arxius històrics. La nostra aportació fou "Crowdsourcing aplicat a la indexació de llibres sacramentals".

- El dia 10 de juny a la sala Santa Tecla va tenir lloc la Trobada d'amics i col·laboradors de l'AHAT. L'objectiu era compartir experiències i agrair la col·laboració a totes aquelles persones que de manera desinteressada han participat amb el projecte de digitalització dels fons documentals. La jornada va comptar amb una conferència del Dr. Daniel Piñol Alabart “La documentació notarial i els estudis sobre la Història de la família”, un col·loqui moderat per Neus Sánchez Pié amb la participació dels investigadors Salvador Escuté Gómez, Laura Pasano Torrens, Ernestina Vallverdú Briansó i Josep M. Vallès Martí, el balanç del projecte de digitalització i acte de reconeixement als col·laboradors de l'AHAT a càrrec de Joan M. Quijada Bosch. L'acte es va concloure amb un refrigeri i lliurament d'un obsequi als col·laboradors. La trobada fou un èxit i entorn a un centenar de persones van participar-hi.
- Els dies 15 i 16 de juny, a la sala de Santa Tecla del Centre Tarraconense El Seminari, va tenir lloc les III Jornades d'Història Mn. Sanç Capdevila i Felip aquest cop dedicades a Les minories socials i la justícia a l'època medieval i moderna. El primer dia van intervingre la Dra. Maria Josepa Estanyol Fuentes amb “Els jueus a la Catalunya Nova”, el Dr. Joan J. Busqueta Riu amb la conferència “El Tribunal de Coltellades i els Llibres de Crims de la ciutat de Lleida: institució, font documental i usos historiogràfics”, la Dra. Dolors Bramon Planas amb la ponència “Moros i moriscos a la Catalunya Nova”, el Dr. Sergi Grau Torras amb “Els càtars a Catalunya” i per acabar el dia el Dr. Pau Castell Granados amb la conferència “La caça de bruixes al Camp de Tarragona”. El segon dia va començar amb la Dra. Rocío Rodríguez Sánchez amb “Inquisició i sodomia”, tot seguit el Dr. Àngel Casals Martínez, amb la conferència “Els bandolers a la Corona d'Aragó” i les jornades es van cloure amb la ponència “L'administració de justícia en una senyoria eclesiàstica. El cas del monestir de Poblet” del Dr. Valentí Gual Vilà.
- El dia 16 de juny a l'abadia de la parròquia de Sant Ramon de Penyaforat de Masllorenç, Mn. Manuel M. Fuentes i Gasó, i en Joan Maria Quijada Bosch van explicar al rector Mn. Francesc Manresa i Manresa i al seu consell parroquial el projecte de digitalització dels fons documentals de l'AHAT.
- El dia 20 de juny a la Sala Santa Tecla del Centre Tarraconense. El Seminari, va tenir lloc la presentació de la publicació de les actes del cicle de conferències “Cardenal Vidal i Barraquer. Testimoni fidel (1943-2013)” a càrrec de l'historiador Dr. Josep M. Solé i Sabaté. L'acte fou presidit pel Sr. Arquebisbe i també van intervingre Mn. Manuel M. Fuentes i l'editor el Sr. Manuel Rivera Moral.
- El dia 11 d'octubre van visitar l'AHAT, dotze d'alumnes del Grau d'Història de l'Art de la URV, acompanyats per la professora Anna Isabel Serra Masdú.
- — El dia 18 d'octubre van visitar l'AHAT, nou d'alumnes del Grau d'Història de l'Art de la URV, acompanyats per la Dra. Sofia Mata de la Cruz.
- El dia 20 d'octubre, a la de conferències de l'abadia d'Arbeca Mn. Manuel M. Fuentes i Gasó, i en Joan Maria Quijada Bosch van presentar els treballs de digitalització del fons parroquial de Sant Jaume apòstol d'Arbeca.

Webs de l'AHAT, l'ACT i l'AHSP

- Des del dia 24 de febrer es pot consultar al web de l'AHAT nova documentació digitalitzada de les parròquies d'Arbeca, Barberà de la Conca, l'Espluga de Francolí, Fullea, Nalec, la Secuita, Siurana, Sant Pere apòstol de Tarragona, Tarrés i Vilaplana, així com dispenses matrimonials.
- Des del dia 21 d'abril es pot consultar al web de l'AHAT nova documentació digitalitzada de les parròquies de Botarell, Cervià de les Garrigues, Fullea, els Omellons, Sant Pere de Reus, Ulldemolins i Vila-rodona, així com dispenses matrimonials.
- Des del dia 29 de maig es pot consultar al web de l'AHAT nova documentació digitalitzada de les parròquies d'Albi, Arbeca, Belltall, Bellvei, les Borges del Camp, Botarell, Capafonts, Cervià de les Garrigues, Riudoms, i també dispenses matrimonials i Viduïtats-Presumptes morts.
- Des del dia 14 de juny estan disponibles al canal de Youtube de l'AHAT els diversos actes que es va realitzar a la Trobada d'amics i col·laboradors de l'AHAT que va tenir lloc el 10 de juny.
- Des del dia 22 de juny estan disponibles al canal de Youtube de l'AHAT les conferències de les III Jornades d'Història Mn. Sanç Capdevila Felip enguany dedicades a Les minories socials i la justícia a l'època medieval i moderna que tingueren lloc el 15 i 16 de juny.
- Des del dia 21 de juliol es pot consultar al web de l'AHAT nova documentació digitalitzada de les parròquies d'Alforja, Arbeca, Montagut, Montbrió del Camp, Nalec, Riudoms, Rocamora, Sant Jaume dels Domenys, Santa Oliva, Senan, Sant Francesc de Tarragona, Vallmoll, Vendrell, Vilabella, Vila-rodona, Vilosell, així com dispenses matrimonials i expedients de la sèrie de reparació de temples i de cementiris.
- Des del 10 d'octubre es pot consultar al web de l'AHAT nova documentació digitalitzada de les parròquies de Cervià de les Garrigues, Masllorç, Miramar, Sant Pere apòstol de Reus, la Santíssima Trinitat de Tarragona, Vilabella, Vila-rodona, Vilosell, i també dispenses matrimonials.
- Des del dia 25 d'octubre es pot consultar al web de l'AHAT els llibres sacramentals de la parròquia de la Santíssima Trinitat de Tarragona.
- Des del dia 15 de desembre es pot consultar al web de l'AHAT i de l'ACT nova documentació digitalitzada de les parròquies de Botarell, Cervià de les Garrigues, Constantí, Montagut, Montbrió de la Marca, Pobla de Cérvoles, Riudecanyes, Tarrés, Sant Joan Baptista de Valls, així com dispenses matrimonials, oratoris, inventaris parroquials, i expedients de reparació de temples. Per altra banda, de l'Arxiu Capitular de Tarragona es va penjar processos de la mensa capitular relatius a la Canonja.

Biblioteca auxiliar i hemeroteca

El 2017 es va continuar amb la catalogació dels llibres, revistes i fulls parroquials. Durant l'any es van catalogar 1593 llibres i es van introduir 62 títols nous de revistes i 22 de fulls parroquials. Així doncs, a 31 de desembre la biblioteca auxiliar de l'AHAT comptava amb 6.827 llibres, 287 títols de revistes i 73 fulls parroquials.

Seguint amb la política dels anys anteriors, han ingressat, tant a través de compra com per donacions, de monografies d'història local de les poblacions de l'arxidiòcesi de Tarragona, així com d'obres especialitzades d'història en general com de l'Església. En aquests sentit, el 8 de febrer el Sr. Arquebisbe va fer donació d'una part de la biblioteca del seu despatx. També es va rebre una donació de llibres duplicats del Museu Nacional d'Arqueologia de Catalunya.

Tarragona, 31 de gener de 2018

Joan M. Quijada Bosch
Tècnic de l'AHAT

Neus Sánchez Pié
Tècnica de l'ACT i l'AHSP

Mn. Manuel Maria Fuentes i Gasó, pare.
Director de l'AHAT

Francesc, Papa

MISSATGE

de 3 desembre 2017, per a la 55a Jornada Mundial de Pregària per les Vocacions 2018 —el 22 d'abril de 2018 (Diumenge IV de Pasqua)—

Escoltar, discernir, viure la crida del Senyor

Benvolguts germans i germanes,

El proper mes d'octubre se celebrarà la XV Assemblea general ordinària del Sínode dels Bisbes, que estarà dedicada als joves, en particular a la relació entre els joves, la fe i la vocació. En aquesta ocasió tindrem l'oportunitat d'aprofundir sobre com la crida a l'alegria que Déu ens dirigeix és el centre de la nostra vida i com això és el «projecte de Déu per als homes i dones de tots els temps» (Sínode dels Bisbes, XV Assemblea general ordinària, «Els joves, la fe i el discerniment vocacional», Introducció).

Aquesta és la bona notícia, que la 55a Jornada Mundial de Pregària per les Vocacions ens anuncia novament amb força: no vivim immersos en la casualitat, ni som arrossegats per una sèrie d'esdeveniments desordenats, sinó que la nostra vida i la nostra presència en el món són fruit d'una vocació divina.

També en aquests temps inquietos en què vivim, el misteri de l'Encarnació ens recorda que Déu sempre ens surt a l'encontre i és el Déu-amb-nosaltres, que passa pels camins a vegada polsegosos de la nostra vida i, coneixent la nostra nostàlgia ardent d'amor i de felicitat, ens crida a l'alegria. En la diversitat i l'especificitat de cada vocació, personals i eclesials, cal escoltar, discernir i viure aquesta paraula que ens crida des de dalt i que, al mateix temps que ens permet fer fructificar els nostres talents, ens fa també instruments de salvació en el món i ens orienta a la felicitat plena.

Aquests tres aspectes —escolta, discerniment i vida— enquadren també el començament de la missió de Jesús, el qual, després dels dies de pregària i de lluita en el desert, va a la seva sinagoga de Natzaret, i allí es posa a l'escolta de la Paraula, discerneix el contingut de la missió que el Pare li ha confiat i anuncia que ha vingut a realitzar-la «avui» (cf. Lc 4,16-21).

Escoltar

La crida del Senyor —cal dir— no és tan evident com tot allò que podem sentir, veure o tocar en la nostra experiència quotidiana. Déu ve de manera silenciosa i discreta,

sense imposar-se a la nostra llibertat. Així, pot passar que la seva veu quedi silenciada per les nombroses preocupacions i tensions que omplen la nostra ment i el nostre cor.

Cal, doncs, preparar-se per a escoltar amb profunditat la seva Paraula i la vida, parar atenció als detalls de la nostra vida diària, aprendre a llegir els esdeveniments amb els ulls de la fe, i mantenir-los oberts a les sorpreses de l'Esperit.

Si romanem tancats en nosaltres mateixos, en els nostres costums i en l'apatia de qui menysprea la seva vida en el cercle restringit del propi jo, no podrem descobrir la crida especial i personal que Déu ha pensat per a nosaltres, perdrem l'oportunitat de somiar en gran i de convertir-nos en protagonistes de la història única i original que Déu vol escriure amb nosaltres.

També Jesús va ser cridat i enviat; per a això, en silenci, va haver d'escoltar i llegir la Paraula a la sinagoga, i així, amb la llum i la força de l'Esperit Sant, va poder descobrir-ne plenament el significat, referit a la seva persona i a la història del poble d'Israel.

Aquesta actitud és avui cada vegada més difícil, immersos com estem en una societat sorollosa, en el deliri de l'abundància d'estímuls i d'informació que omplen els nostres dies. Al soroll exterior, que a vegades domina les nostres ciutats i els nostres barris, correspon sovint una dispersió i confusió interior, que no ens permet aturar-nos, assaborir el gust de la contemplació, reflexionar amb serenitat sobre els esdeveniments de la nostra vida i portar a terme un discerniment fecund, confiats en el disseny diligent de Déu per a nosaltres.

Com bé sabem, el Regne de Déu arriba sense fer soroll i sense cridar l'atenció (cf. Lc 17,21), i només podem percebre els seus signes quan, com el profeta Elies, sabem entrar en les profunditats del nostre esperit, deixant que s'obri al murmuri imperceptible del ventijol suau diví (cf. 1Re 19,11-13)

Discernir

Jesús, llegint a la sinagoga de Natzaret el passatge del profeta Isaïes, discerneix el contingut de la missió per a la qual va ser enviat i l'anuncia als qui esperaven el Messies: «L'Esperit del Senyor reposa sobre meu, perquè ell m'ha ungit. M'ha enviat a portar la bona nova als pobres, a proclamar als captius la llibertat i als cecs el retorn de la llum, a posar en llibertat els oprimits, a proclamar l'any de gràcia del Senyor» (Lc 4,18-19).

De la mateixa manera, cada un de nosaltres pot descobrir la vocació pròpia només mitjançant el discerniment espiritual, un «procés pel qual la persona arriba a realitzar en el diàleg amb el Senyor i escoltant la veu de l'Esperit, les eleccions fonamentals, començant per la de l'estat de vida» (Sinode dels Bisbes, XV Assemblea general ordinària, «Els joves, la fe i el discerniment vocacional», II, 2).

Descobrim, en particular, que la vocació cristiana sempre té una dimensió profètica. Com ens ensenya l'Esclatpura, els profetes són enviats al poble en situacions de gran precarietat material i de crisi espiritual i moral, per a dirigir paraules de conversió,

d'esperança i de consol en nom de Déu. Com un vent que aixeca la pols, el profeta sacsa la falsa tranquil·litat de la consciència que ha oblidat la Paraula del Senyor, discerneix els esdeveniments a la llum de la promesa de Déu i ajuda el poble a distingir els senyals de l'aurora a les tenebres de la història.

També avui tenim molta necessitat de discerniment i de profecia; de superar les temptacions de la ideologia i del fatalisme i descobrir, en la relació amb el Senyor, els llocs, els instruments i les situacions a través dels quals ell ens crida. Tot cristià hauria de desenvolupar la capacitat de «llegir des de dins» la vida i intuir cap a on i què és allò que el Senyor li demana per a ser continuador de la seva missió.

Viure

Per últim, Jesús anuncia la novetat del moment present, que entusiasmarà a molts i n'endurirà d'altres: el temps s'ha acomplert i el Messies anunciat per Isaïes és ell, ungit per a alliberar els presos, retornar la vida als cecs i proclamar l'amor misericordiós de Déu a tota criatura. Precisament «avui» —afirma Jesús— «es compleix aquesta escriptura que acabeu d'escoltar» (Lc 4,21).

L'alegria de l'Evangeli, que ens obre a l'encontre amb Déu i amb els germans, no pot esperar les nostres lentituds i desídia; no arriba a nosaltres si ens quedem guaitant a la finestra, amb l'excusa d'esperar sempre un temps més adient; tampoc es realitza en nosaltres si no assumim avui mateix el risc de fer una elecció. La vocació és avui! La missió cristiana és per al present! I cada un de nosaltres està cridat —a la vida laïcal, en el matrimoni; a la sacerdotal, en el ministeri ordenat, o a la d'especial consagració— a convertir-se en testimoni del Senyor, aquí i ara.

Aquest «avui» proclamat per Jesús ens dóna la seguretat que Déu, en efecte, continua «baixant» per a salvar aquesta humanitat nostra i fer-nos partícips de la seva missió. El Senyor ens continua cridant a viure amb ell i a seguir-lo en una relació d'especial proximitat, directament al seu servei. I si ens fa entendre que ens crida a consagrar-nos totalment al seu Regne, no hem de tenir por. És bonic —i és una gràcia immensa— estar consagrats a Déu i al servei dels germans, totalment i per a sempre.

El Senyor continua cridant avui perquè el segueixin. No podem esperar a ser perfectes per a respondre amb el nostre generós «sóc aquí», ni espantar-nos dels nostres límits i dels nostres pecats, sinó escoltar la seva veu amb cor obert, discernir la nostra missió personal en l'Església i en el món, i viure-la en l'avui que Déu ens dona.

Que Maria Santíssima, la noia jove de perifèria que va escoltar, acollir i viure la Paraula de Déu feta carn, ens protegeixi i ens acompanyi sempre en el nostre camí.

Francesc

Audiències generals del dimecres

«La Santa Missa»

6. L'ACTE PENITENCIAL

3 de gener de 2018

Estimats germans i germanes, bon dia!

Continuant les catequesis sobre la celebració eucarística, considerem avui, en el context dels ritus d'introducció, l'acte penitencial. Amb la seva sobrietat, afavoreix l'actitud per a disposar-se a celebrar dignament els sants misteris, o sigui reconeixent davant Déu i els germans els nostres pecats, reconeixent que som pecadors. De fet, la invitació del sacerdot va dirigida a tota la comunitat que prega, perquè tots som pecadors. Què pot donar el Senyor a qui ja té el cor ple d'ell mateix, dels èxits propis? Res, perquè el presumptuós és incapaç de rebre perdó, satisfet com està de la seva suposada justícia. Pensem en la paràbola del fariseu i del publicà, on només el segon —el publicà— torna a casa justificat, és a dir perdonat (cf. Lc 18,9-14). El qui és conscient de les misèries pròpies i abaixa els ulls amb humilitat, sent com es posa damunt seu la mirada misericordiosa de Déu. Sabem per experiència que només qui sap reconèixer els errors propis i demana disculpes rep la comprensió i el perdó dels altres.

Escoltar en silenci la veu de la consciència permet reconèixer que els nostres pensaments estan ben lluny dels pensaments divins, que les nostres paraules i les nostres accions sovint són mundanes, guiades per decisions contràries a l'Evangelí. Per això, a l'inici de la missa, fem de manera comunitària l'acte penitencial mitjançant una fórmula de confessió general, pronunciada en la primera persona del singular. Cadascú confessa a Déu i als germans haver «pecat de pensament, paraula, obra i omissió». Sí, també les omissions, és a dir haver deixat de fer el bé que podria haver fet. Sovint ens sentim bons perquè —diem— «no he fet mal a ningú». En realitat no n'hi ha prou a no fer mal al proïsme, cal decidir fer el bé aprofitant les ocasions per donar testimoniatge que som deixebles de Jesús. Cal remarcar bé que confessem tant a Déu com als germans que som pecadors: això ens ajuda a comprendre la dimensió del pecat que, mentre ens separa de Déu, ens separa també dels nostres germans, i a la inversa. El pecat trenca: trenca la relació amb Déu i trenca la relació amb els germans, la relació en la família, en la societat, en la comunitat: el pecat sempre trenca, separa, divideix.

Les paraules que diem amb la boca van acompanyades del gest de colpejar-se el pit, reconeixent que he pecat per culpa meua i no dels altres. Sovint passa que, per por o per vergonya, assenyalem amb el dit per acusar els altres. Costa admetre que som culpables, però ens fa bé de confessar-ho amb sinceritat. Confessar els pecats propis. Recordo una anècdota, que explicava un vell missioner, d'una dona que va anar a confessar-se i va començar a dir els errors del seu marit; després es va posar a explicar els errors de la seva sogra i després els pecats dels veïns. En un moment donat, el confessor li va dir: «A

veure, senyora, digui'm: ja ha acabat? Molt bé: ha acabat de dir els pecats dels altres. Ara comenci a dir els seus.» Dir els pecats propis!

Després de la confessió dels pecats demanem a Maria Verge, als àngels i als sants que preguin al Senyor per nosaltres. També en això hi ha la preciosa comunió dels sants: és a dir, la intercessió d'aquests «amics i models de vida» (Prefaci del 1r de novembre) que ens sosté en el camí vers la plena comunió amb Déu, quan el pecat serà destruït definitivament.

A més del «Jo confesso» es pot fer l'acte penitencial amb altres fórmules, per exemple: «Compadeix-te de nosaltres, Senyor, / contra vós hem pecat. / Mostra'ns, Senyor, la teva misericòrdia / i dóna'ns la teva salvació» (cf. Sl 123,3; 85,8; Jr 14,20). Especialment el diumenge es pot fer la benedicció i l'aspersió de l'aigua en memòria del baptisme (cf. OGMR, 51), que esborra tots els pecats. També es pot fer, com a part de l'acte penitencial, cantar el Kyrie eleison: amb una antiga expressió grega aclamem el Senyor —Kyrios— i demanem la seva misericòrdia (ibid., 52).

La Sagrada Escripura ens ofereix exemples brillants de figures «penitents» que, veient-se elles mateixes després d'haver comès el pecat, troben el coratge de treure's la màscara i d'obrir-se a la gràcia que renova el cor. Pensem en el rei David i en les paraules que se li atribueixen en el Salm: «Compadeix-te de mi, Déu meu, pel teu amor; per la teva gran misericòrdia, esborra'm les faltes » (51,3). Pensem en el fill pròdig que retorna al pare; o en la invocació del publicà: «Déu meu, sigues-me propici, que sóc un pecador» (Lc 18,13). Pensem també en sant Pere, en Zaqueu, en la dona samaritana. Mesurar-se amb la fragilitat de l'argila de què estem fets és una experiència que ens enforteix: mentre ens fa passar comptes amb la nostra feblesa, ens obre el cor per invocar la misericòrdia divina que transforma i converteix. I això és el que fem en l'acte penitencial a l'inici de la missa.

7. EL CANT DEL GLÒRIA I L'ORACIÓ COLLECTA

10 de gener de 2018

Estimats germans i germanes, bon dia!

En el desenvolupament de les catequisis sobre la celebració eucarística hem vist que l'acte penitencial ens ajuda a despullar-nos de les nostres presumpcions i a presentar-nos a Déu tal com som realment, conscients de ser pecadors, amb l'esperança de ser perdonats.

De l'encontre entre la misèria humana i la misericòrdia divina neix l'agraïment que es manifesta en el «Glòria», «un himne antiquíssim i venerable: amb ell l'Església, congregada en l'Esperit Sant, glorifica Déu Pare i l'Anyell» (Ordenament General del Missal Romà, 53).

L'inici d'aquest himne — «Glòria a Déu a dalt del cel» — reprèn el cant dels àngels en el naixement de Jesús a Betlem, anunci joiós de l'abraçada entre el cel i la terra. Aquest cant també ens involucra a nosaltres units en la pregària: «Glòria a Déu a dalt del cel i a la terra pau als homes que estima el Senyor.»

Després del «Glòria», o quan aquest no es recita, just després de l'acte penitencial, la pregària pren una forma particular en l'oració anomenada «collecta», mitjançant la qual s'expressa el caràcter propi de la celebració, variable segons els dies i els temps de l'any (cf. *ibid.*, 54). Amb la invitació «preguem», el sacerdot exhorta el poble a recollir-se amb ell en un moment de silenci, per tal de prendre consciència d'estar a la presència de Déu i fer brollar, cadascú en el seu cor, les intencions personals amb què es participa en la missa (cf. *ibid.*, 54). El sacerdot diu «preguem»; i després segueix un moment de silenci, i cadascú pensa en les coses que necessita, que vol demanar amb l'oració.

El silenci no es redueix a una absència de paraules, sinó a una disposició a escoltar altres veus: la del nostre cor i, sobretot, la veu de l'Esperit Sant. En la litúrgia, la naturalesa del silenci sagrat depèn del moment en què es porta a terme: «Així, a l'acte penitencial i després de la invitació a pregar, és de recolliment de cadascú en si mateix; al final de la lectura i de l'homília, és de reflexió o meditació, breu, sobre el que hom ha escoltat; després de la comunió, és de lloança a Déu i de pregària de cadascú en el seu cor» (*ibid.*, 45). Per tant abans de l'oració inicial, el silenci ens ajuda a recollir-nos en nosaltres mateixos i a pensar per què som allí. Aquesta és la importància d'escoltar el nostre interior per obrir-lo després al Senyor. Potser venim de dies de treball dur, de joia, de dolor, i volem dir-ho al Senyor, demanar el seu ajut, demanar-li que ens sigui sempre propici; tenim familiars i amics malalts o que passen moments difícils; volem confiar a Déu la vida de l'Església i del món. Per a això serveix el breu silenci abans que el sacerdot, recollint les intencions de cadascú, expressi en veu alta a Déu, en nom de tots, la pregària comuna que conclou els ritus d'introducció, fent precisament la «recollida» de cada una de les intencions. Recomano vivament als sacerdots que guardin aquest moment de silenci i que no es precipitin a dir «Preguem», i que hi hagi silenci. Recomano això als sacerdots. Sense aquest silenci, ens arisquem a descuidar el recolliment de l'ànima.

El sacerdot recita aquesta súplica, aquesta oració de collecta, amb els braços estesos. És l'actitud del qui prega, assumida pels cristians des dels primers segles —com ho manifesten els frescos de les catacumbes romanes— per imitar el Crist amb els braços oberts sobre la creu. I allí, Crist és el qui prega i prega juntament amb nosaltres! En el Crucificat reconeixem el Sacerdot que ofereix a Déu el culte que li agrada, és a dir, l'obediència filial.

En el Ritu Romà les oracions són concises però plenes de significat: es poden fer meditacions molt boniques sobre aquestes oracions. Molt boniques! Tornar a meditar els textos, també fora de la missa, ens pot ajudar a aprendre a adreçar-nos a Déu, què demanar-li, quines paraules es poden fer servir. Que la litúrgia sigui per a tots nosaltres una autèntica escola de pregària.

8. LITÚRGIA DE LA PARAULA :

I. DIÀLEG ENTRE DÉU I EL SEU POBLE

31 de gener de 2018

Estimats germans i germanes, bon dia!

Continuem avui les catequesis sobre la santa missa. Després d'haver-nos detingut en els ritus d'introducció, considerem ara la Litúrgia de la Paraula, que és una part important perquè ens reunim realment per escoltar allò que Déu ha fet i que encara vol fer per nosaltres. És una experiència que es fa «en directe» i no d'òides, perquè «quan a l'Església es llegeix la sagrada Escripura, Déu mateix parla al seu poble i Crist, present en la Paraula, anuncia l'Evangelí» (Instrucció General del Missal Romà, 29; cf. Const. Sacrosanctum Concilium, 7; 33). I quantes vegades, mentre es llegeix la Paraula de Déu, es comenta: «Mira allò..., mira aquella..., mira el barret que porta aquella: és ridícul...» I es comencen a fer comentaris. «Oi que sí?» S'han de fer comentaris mentre es llegeix la Paraula de Déu? [responen: «No!»] No, perquè si tu fas xerrameca amb la gent no escoltes la Paraula de Déu. Quan es llegeix la Paraula de Déu en la Bíblia —la primera Lectura, la segona, el Salm responsorial i l'Evangelí— hem d'escoltar, obrir el cor, perquè és Déu mateix qui ens parla, i no pensar en altres coses o parlar d'altres coses. Ho heu entès? Us explicaré el que passa en aquesta Litúrgia de la Paraula.

Les pàgines de la Bíblia deixen de ser un escrit per a convertir-se en paraula viva, pronunciada per Déu. És Déu qui, a través de la persona que llegeix, ens parla i interpella a nosaltres que escoltem amb fe. L'Esperit «que parlà per boca dels profetes» (Credo) i va inspirar els autors sagrats, fa que «la Paraula de Déu faci realment en els cors el que escoltem amb les orelles» (Leccionari, Introd., 9). Però per escoltar la Paraula de Déu cal tenir també el cor obert per a rebre les paraules en el cor. Déu parla i nosaltres l'escoltem per dur després a la pràctica el que hem escoltat. És molt important escoltar. Algunes vegades potser no ho entenem bé perquè hi ha algunes lectures una mica difícils. Però Déu ens diu el mateix d'una altra manera. Cal estar en silenci i escoltar la Paraula de Déu. No oblideu això. A missa, quan comencen les lectures, escoltem la Paraula de Déu.

Necessitem escoltar-lo! De fet és una qüestió vital, com ens ho recorda bé l'expressió incisiva que «l'home no viu només de pa, viu de tota paraula que surt de la boca de Déu» (Mt 4,4), la vida que ens dona la Paraula de Déu. En aquest sentit, parlem de la Litúrgia de la Paraula com de la «taula» que el Senyor prepara per alimentar la nostra vida espiritual. És una taula abundant, la de la litúrgia, que presenta àmpliament els trossos de la Bíblia (cf. SC, 51), ja sigui de l'Antic o del Nou Testament, perquè en ells es presenta en l'Església el misteri únic i idèntic de Crist (cf. Leccionari, Introd., 5). Pensem en la riquesa de les lectures bíbliques ofertes pels tres cicles dominicals que, a la llum dels Evangelis sinòptics, ens acompanyen durant l'any litúrgic: una gran riquesa. Aquí vull recordar també la importància del Salm responsorial, que té per funció afavorir la meditació del que s'ha escoltat en la lectura que el precedeix. És bo que el Salm es valori amb el cant, com a mínim en l'antífona (cf. OGM, 61; Leccionari, Introd., 19-22).

La proclamació litúrgica de les lectures mateixes, amb els cants agafats de la Sagrada Escripura, expressa i fomenta la comunió eclesial, acompanyant el dia a dia de tots i cadascú. Per això es comprèn que algunes opcions subjectives, com l'omissió de lectures o la substitució amb textos no bíblics, estiguin prohibides. He sentit que algú, si hi ha una notícia, llegeix el diari, perquè és la notícia del dia. No! La Paraula de Déu és la Paraula de Déu! El diari el podem llegir després. Però aquí llegim la Paraula de Déu. És el Senyor qui ens parla. Substituir aquesta Paraula per altres textos empobreix i compromet el diàleg entre Déu i el seu poble en la pregària. Al contrari, és necessària la dignitat de l'ambó i l'ús del Leccionari, la disponibilitat de bons lectors i salmistes. Però hem de buscar bons lectors!, que sàpiguen llegir, no els que llegeixen [fent malbé les paraules] i no s'entén res. És així. Bons lectors. S'han de preparar i assajar abans de la missa per a llegir bé. I això crea un clima de silenci receptiu.¹

Sabem que la paraula del Senyor és una ajuda indispensable per a no perdre's, com ho reconeix bé el Salmista, el qual, adreçant-se al Senyor, confessa: «La teva paraula és llum dels meus passos, la claror que m'illumina el camí» (Sl 119,105). Com podríem enfrontar-nos amb el nostre pelegrinatge terrenal, amb els seus treballs i els seus problemes, sense estar regularment nodrits i illuminats per la Paraula de Déu que ressona en la nostra litúrgia?

Certament no n'hi ha prou a escoltar amb les orelles, sense acollir en el cor la llavor de la Paraula divina, que li permeti donar fruits. Recordem la paràbola del sembrador i dels diversos resultats segons els diferents tipus de terreny (cf. Mc 4,14-20). L'acció de l'Esperit, que fa que la resposta sigui efectiva, necessita cors que permetin treballar i conrear, de manera que tot el que s'ha escoltat en la missa passi a la vida quotidiana, tal com ho adverteix l'apòstol Jaume: «Poseu en pràctica la Paraula i no us limiteu a escoltar-la, que us enganyaríeu a vosaltres mateixos» (Jm 1,22). La Paraula de Déu fa un camí dins nostre. L'escoltem amb les orelles i passa al cor; no es queda a les orelles, ha d'arribar al cor, i del cor passa a les mans, a les bones obres. Aquest és el recorregut que fa la Paraula de Déu: de les orelles al cor i a les mans. Aprenuem aquestes coses. Gràcies!

Traduccions inicials de Josep M. Torrents Sauvage, per a www.catalunyareligio.cat, revisades

1 «La Litúrgia de la Paraula s'ha de celebrar de manera que afavoreixi la meditació; llavors s'ha d'evitar absolutament qualsevol pressa que impedeixi el recolliment. En aquest sentit són oportuns uns breus moments de silenci, apropiats a l'assemblea reunida, per mitjà dels quals, amb l'ajut de l'Esperit Sant, la Paraula de Déu sigui acollida en el cor i es prepari la resposta amb la pregària» (OGMR, 56).

